Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

36 045 Situatie in Oekraïne

Nr. 309

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 juli 2026

Hierbij bied ik u, mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken, het verslag aan van de jaarlijkse Ukraine Recovery Conference (URC) van 25 en 26 juni jl. in Gdańsk, Polen. Ook is in deze brief een overzicht opgenomen van de Nederlandse steun aan Oekraïne, zoals door uw Kamer is verzocht tijdens het Commissiedebat Oekraïne op 3 juni jl.

Al ruim vier jaar voert Rusland een agressieoorlog tegen Oekraïne, waarbij Russische aanvallen op onder meer woongebouwen, energie-infrastructuur, watervoorzieningen en scholen aanhouden. Niet alleen de economie wordt door Rusland op de proef gesteld, maar ook de moraal van de Oekraïners. Militaire steun stelt Oekraïne in staat zich aan de frontlinie te verdedigen, de niet-militaire steun houdt het front achter het front in stand. Dit is cruciaal om Oekraïne economisch en maatschappelijk overeind te houden.

Door de voortdurende oorlog nemen de kosten van wederopbouw en herstel verder toe: in de vijfde *Rapid Damage and Needs Assessment* (RDNA 5) van de Wereldbank, VN en de Europese Commissie worden de totale wederopbouwkosten voor de komende tien jaar ingeschat op USD 588 miljard. Daarnaast hebben de Oekraïense burgers zich dit jaar door een zeer zware winter moeten slaan, waarin Rusland de energie-infrastructuur veelvuldig bombardeerde en men soms tot in wel temperaturen van – 32 graden Celsius zonder verwarming zat. Dit jaar zijn de energienoden enorm gestegen door de Russische verwoestingen van de energie-infrastructuur, alleen al voor dit jaar is EUR 5 miljard nodig.

Deelname aan de Ukraine Recovery Conference

In het licht van bovenstaande en de inzet van het kabinet voor onverminderde steun aan Oekraïne, heb ik deelgenomen aan de URC in Gdańsk. De URC heeft als doel om internationale steun voor herstel en wederopbouw

kst-36045-309
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

van Oekraïne te mobiliseren. Deze URC is het vervolg op voorgaande conferenties in Lugano (2022), Londen (2023), Berlijn (2024) en Rome (2025).

De conferentie in Gdansk werd geopend door de premier van Polen Donald Tusk, de premier van Oekraïne Yuliia Svyrydenko, en de voorzitter van de Europese Commissie Ursula von der Leyen, waarin zij de noodzaak en urgentie benadrukten voor niet-militaire steun aan Oekraïne. Diverse staatshoofden, regeringsleiders en ministers uit partnerlanden spraken hun blijvende steun uit voor Oekraïne evenals internationale financiële instellingen, het bedrijfsleven, het maatschappelijk middenveld en andere belanghebbenden.

Het belang van veiligheid en weerbaarheid in de herstel- en wederopbouwagenda van Oekraïne stond deze conferentie centraal. De nadruk lag op het vergroten van de rol van het bedrijfsleven, het stimuleren van private investeringen en het versterken van het energiesysteem. Daarnaast zijn ook het versterken van de (lokale) overheid, ondersteunen van hervormingen, EU-toetreding, corruptiebestrijding, uitdagingen op de arbeidsmarkt en sociale vraagstukken zoals re-integratie van veteranen, ontheemden en (vrijwillige) terugkeer van Oekraïners aan bod gekomen.

Tijdens de conferentie heb ik de onverminderde Nederlandse steun aan Oekraïne herbevestigd. Zonder financiële en economische steun kan Oekraïne de strijd niet volhouden. Het is cruciaal dat de economie en maatschappij overeind blijven om het moraal op peil te houden. Rusland zet de kou en winter in als wapen. Herstel van de energie infrastructuur is daarom een essentieel onderdeel van de Oekraïense weerbaarheid en veiligheid. Naast steun is het van belang de druk op Rusland te blijven vergroten om Rusland naar de onderhandelingstafel te bewegen.

Het belang van de wederopbouwagenda, alsook de voortzetting van internationale steun vanuit alle partners, kwam ook aan bod in mijn gesprekken met Oekraïense kabinetsleden eerste vicepremier Denys Shmyhal, Minister van Economie Oleksii Sobolev, vicepremier voor Wederopbouw, Oleksii Kuleba en vicepremier voor Europese integratie en Handel, Taras Kachka, evenals met de President van de Wereldbank Ajay Banga en de President van de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD) Odile Renaud-Basso.

Energiesteun

De voorbereiding op de komende winter was een centraal thema tijdens de URC en ik heb samen met de Oekraïense vicepremier en Minister van Energie Denys Shmyhal de *Energy Road Map* ondertekend. Dit is een bilaterale samenwerking met Oekraïne om de Nederlandse energiesteun effectief en doelgericht uit te voeren en het energienetwerk weerbaarder te maken voor komende winter. Dit is van essentieel belang voor de continuïteit van de Oekraïense energievoorziening. Hiermee wordt ook uitvoering gegeven aan de motie van de leden Verkuijlen en Bamenga.[1] Voorafgaand aan de URC vond ook een G7+ Energie Ministeriele plaats waaraan ik deelnam. Tijdens deze bijeenkomst heeft Oekraïne de urgente energienoden gepresenteerd en partnerlanden hun blijvende energiesteun benadrukt.

[1] Kamerstuk 36 915 XVII, nr. 17

Samenwerking op het gebied van menselijk kapitaal

Met de ondertekening van een intentieverklaring hebben Nederland en Oekraïne afgesproken de samenwerking op het gebied van human capital (menskracht) te intensiveren. Deze samenwerking draait om de «dual intent approach»: Oekraïense ontheemden kunnen deelnemen aan de Nederlandse arbeidsmarkt en tegelijk hun kennis en vaardigheden voor de wederopbouw van Oekraïne versterken. De focus ligt op (tekort)sectoren die belangrijk zijn voor zowel de arbeidsmarkt in Nederland als voor sectoren en beroepen die relevant zijn voor de wederopbouw van Oekraïne.

Nederlandse bijdrage aan Ukraine Relief, Recovery, Reconstruction and Reform Trust Fund (hierna: URTF).

Samen met de Managing Director Operations van de Wereldbank, Anna Bjerde, heb ik een Memorandum of Understanding getekend over de invulling van de eerder gedane Nederlandse bijdrage van EUR 55 miljoen voor 2026. Ik heb de Wereldbank bedankt voor haar voortdurende inzet, zowel op het gebied van de wederopbouw-inspanningen, als voor de schade- en wederopbouwanalyses en hervormingen in Oekraïne.[2] Het URTF is een door de Wereldbank beheerd multi-donorfonds, dat een integrale bijdrage levert aan de wederopbouw- en hervormingsagenda van Oekraïne. Het URTF richt zich in het bijzonder op herstel van infrastructuur, het elektriciteitsnetwerk, huisvesting, gezondheidszorg, landbouw en onderwijs. Nederland heeft tot op heden in totaal EUR 318 miljoen bijgedragen aan het URTF.

Ministeriele bijeenkomst Ukraine Donor Platform

Daarnaast nam ik deel aan het jaarlijkse ministeriële overleg van het Ukraine Donor Platform (UDP), het G7+ coördinatieplatform voor de Oekraïense financiële en herstel- en wederopbouwnoden. Voorafgaand aan deze ministeriele bijeenkomst vond een *Steering Committee* plaats van het UDP, waar onder meer is gesproken over de Oekraïense financiële situatie, hervormingen, het mobiliseren van de private sector en de wederopbouw- en energienoden.

Bijeenkomst Ministers van Financiën

Dit jaar vond er *en marge* van de URC op uitnodiging van de Poolse Minister van Financiën Domanski voor het eerst een bijeenkomst van Ministers van Financiën plaats. Nederland was hierbij op hoogambtelijk niveau vertegenwoordigd. Ook hier is gesproken over het belang van hervormingen, het betrekken van de private sector en de financieringsnoden in 2027. Een aantal landen riep op tot het verder verkennen van de inzet van de geïmmobiliseerde Russische centralebanktegoeden.

Deelname Nederlands bedrijfsleven

Onder leiding van de Speciaal Gezant voor Oekraïne nam een delegatie van 15 Nederlandse bedrijven uit onder meer de gezondheidszorg, energie-, bouw- en defensiesector deel aan de conferentie. Ik heb met deze bedrijven gesproken over kansen en uitdagingen over zakendoen in Oekraïne. Een aantal bedrijven nam deel aan verschillende panels over wederopbouw en de bedrijven kwamen tijdens een matchmaking-evenement in contact met Oekraïense en Poolse bedrijven en overheid en internationale financiële instellingen.

[2] Kamerstuk 36 045, nr. 239.

Ook werden verschillende overeenkomsten door het bedrijfsleven ondertekend. Zo tekenden de NAM (Nederlandse Aardolie Maatschappij) en het Oekraïense bedrijf Naftogaz een intentieverklaring, waarin zij aangeven hun samenwerking te willen versterken. De NAM ontmantelt de komende jaren tal van olie- en gas installaties (o.a. het Groningengasveld) waarvan een deel kan worden hergebruikt in Oekraïne. Onder het in-kind energiesteunprogramma is reeds een eerste levering aan kritische onderdelen van de NAM naar Oekraïne getransporteerd. De komende jaren ziet de NAM mogelijkheden om dit soort leveringen op te schalen. De intentieverklaring die de NAM en Naftogaz tijdens de URC tekenden is een belangrijke stap die het commitment van beide partijen bevestigt.

Tijdens de conferentie tekende het Nederlandse bedrijf VDL een intentieverklaring met het Oekraïense *International Institute of Traumatherapy*en de Oekraïense *Charitable Foundation «Hope and Humanity»* over modulaire bouw van ziekenhuizen. Philips tekende met de Kyiv Regional State Administration een overeenkomst, en Invest International tekende met het Oekraïense Ministry of Health en de Kyiv Regional State Administration eveneens een overeenkomst. Beide overeenkomsten gaan over de Kyiv Regional Rehabilitation Clinic. Dit betreft de ontwikkeling van een nieuw orthopedisch en traumacentrum en protheselaboratorium in Kyiv, als uitbreiding van het bestaande regionale revalidatiecentrum. QuinteQ Energy ondertekende een contract voor de levering van een *microgrid* in de haven van Odessa, in samenwerking met de Hamburger Hafen und Logistik AG. Deze *microgrid* zorgt ervoor dat er onafhankelijk van het elektriciteitsnet energie opgewekt kan worden.

Met betrekking tot de motie van het lid Boswijk c.s. over een verkenning naar een strategisch partnerschap tussen de havens van Rotterdam en Odessa[3], kan ik uw Kamer informeren dat inmiddels gesprekken hebben plaatsgevonden tussen de havenautoriteiten van Rotterdam en Odessa. Deze gesprekken hebben geresulteerd in een *Memorandum of Understanding* gericht op samenwerking op het gebied van havenontwikkeling, logistiek en kennisuitwisseling.

Graag informeer ik u daarnaast over de niet-militaire steun die Nederland in Gdańsk heeft aangekondigd onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring van de nota van wijziging op de eerste suppletoire begroting BHO 2026.

Versnelde steun aan Oekraine in 2026

Met Nota's van Wijziging op de begrotingen van BZ en BHOS, wordt er niet-militaire steun ten hoogte van EUR 178 miljoen versneld beschikbaar gesteld in 2026 uit de gereserveerde middelen voor niet-militaire steun aan Oekraïne in 2028 en 2029. Het kabinet is voornemens om deze ODA-steun van EUR 178 miljoen voor 2026 als volgt in te zetten:

- EUR 40 miljoen steun via de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD), waaronder energie;
- EUR 20 miljoen energiesteun via het *Ukraine Energy Support Fund* (UESF);
- EUR 45 miljoen wederopbouw-steun aan de Wereldbank, te kanaliseren via SPUR 2.0, een speciale crisisfaciliteit voor Oekraïne;[4]
- EUR 10 miljoen via de Internationale Financiële Instellingen, waarmee zal worden ingezet op de private sector;

[3] Kamerstuk 21 501-20, nr. 2265

[4] De Wereldbank voert onder meer steunprogramma's uit die Oekraïne helpen bij het leveren van basisdiensten, herstellen van infrastructuur en implementeren van hervormingen.

– EUR 15 miljoen aan de Europese Investeringsbank (EIB), te kanaliseren via het *EU for Ukraine Fund* (EU4U) dat de wederopbouw van Oekraïne ondersteunt. Het financiert infrastructuurprojecten en helpt Oekraïense bedrijven toegang te krijgen tot kapitaal om de economie draaiende te houden;
– EUR 15 miljoen voor humanitaire hulp, te kanaliseren via VN en het ICRC (EUR 10 miljoen) en via het Nederlands maatschappelijk middenveld (EUR 5 miljoen). Veel van deze steun wordt al verstrekt in samenwerking met Oekraïens maatschappelijk middenveld;
– EUR 10 miljoen voor het adresseren van urgente gezondheidsnoden, onder andere te kanaliseren via de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO);
– EUR 5 miljoen voor verdere versterking van het Oekraïense stelsel van toegankelijke kwalitatieve geestelijke zorg (*Mental Health and Psychosocial Support,* MHPSS); en tenslotte
– EUR 18 miljoen reserve, later dit jaar te verdelen om te kunnen inspringen op urgente noden.

De algehele en ongeoormerkte Nederlandse humanitaire steun[5] – die ook in Oekraïne kan worden ingezet – en de hierboven genoemde extra humanitaire steun, is zo ingericht dat deze de noden van de hardst getroffen en meest kwetsbare mensen helpt verminderen. Nederland verwacht van haar humanitaire partners ook dat zij in hun aanpak altijd hulp voor de zwaarst getroffen mensen en de hoogste noden prioriteren. Deze werkwijze betekent dat Nederland haar humanitaire partners, in lijn met de Kamermotie van de leden Struijs en Van der Werf [6], stimuleert en ondersteunt om in Oekraïne ook specifiek steun te bieden aan extra kwetsbare ouderen en gezinnen nabij de frontlinies. Bovendien betekent dit dat als uitval van energievoorziening levensbedreigend wordt, met name in de winter, ook humanitaire organisaties inzetten op noodenergie-voorziening, in lijn met de Kamermotie van Verkuijlen en Bamenga[7].

Inzet EBRD *reflows* in Oekraïne

In de Kamerbrief «Nederlandse inzet tijdens de Ukraine Recovery Conference in Rome»[8] van vorig jaar is uw Kamer medegedeeld dat er via de EBRD EUR 21,4 miljoen beschikbaar is gekomen om opnieuw in te zetten voor Oekraïne. EUR 8 miljoen afkomstig uit deze *reflow* zou worden ingezet als bijdrage aan de EBRD *Ukraine First* Faciliteit. Aangezien het CRSF[9] en *Ukraine First*twee afzonderlijke fondsen zijn, wordt met deze constructie het risico op onnavolgbaarheid in de financiële administratie te groot geacht. Daarom is ervoor gekozen om EUR 8 miljoen bij te dragen aan *Ukraine First*afkomstig uit de middelen ten behoeve van de niet-militaire steun aan Oekraïne in 2026.[10] De eerder aangekondigde bijdragen van gezamenlijk EUR 23 miljoen[11] via het CRSF van de EBRD ten behoeve van het Oekraïense staatsgasbedrijf Naftogaz zal voor EUR 15 miljoen afkomstig zijn uit de middelen voor 2026 en voor EUR 8 miljoen afkomstig zijn uit bovengenoemde *reflow*. De resterende EUR 13,4 miljoen wordt binnen het *Crisis Response Special Fund*(CRSF) nogmaals besteed

[5] Zie laatstelijk Kamerbrief «De financiële invulling van humanitaire hulp in 2026», Kamerstuk 36 180, nr. 189
[6] Kamerstuk 36 045, nr. 282
[7] Kamerstuk 36 915 XVII, nr. 17
[8] Kamerstuk 36 045, nr. 209
[9] Het *Crisis Response Special Fund* (CRSF) van de EBRD ondersteunt vitale sectoren van de Oekraïense economie, waaronder de energievoorziening, landbouw en voedselzekerheid, de financiële sector, infrastructuur en de private sector.
[10] Kamerstuk 36 045, nr. 241
[11] Kamerstukken 36 045, nr. 241 en Kamerstuk 36 045, nr. 265

aan Oekraïne, waarmee de inzet en hoogte van de bijdragen aan het CRSF ongewijzigd blijft.

Overzicht steun aan Oekraïne

Tijdens het Commissiedebat over Oekraïne met de Minister van Buitenlandse Zaken op 3 juni jl. heeft uw Kamer verzocht om een overzicht van de Nederlandse steun aan Oekraïne. In onderstaande tabel staat de gerealiseerde en geraamde Nederlandse militaire en niet-militaire Oekraïne-steun op basis van stand Voorjaarsnota (netto uitgaven[12]). Met Nota's van Wijziging op de begrotingen 2026 van BZ en BHO is er niet-militaire steun versneld beschikbaar gesteld in 2026 uit gereserveerde middelen voor niet-militaire steun aan Oekraïne in 2028 en 2029.[13] De Nota's van Wijziging zijn opgenomen in de standen in onderstaande tabel. De militaire uitgaven zijn ongewijzigd ten opzichte van het overzicht dat de Minister van Defensie op 3 juni jl. deelde met uw Kamer.[14] In de Miljoenennota 2027 zal uw Kamer opnieuw worden geïnformeerd over de totaal geraamde steun aan Oekraïne, zoals ook de afgelopen jaren het geval was.

Overzicht gerealiseerde en geraamde Nederlandse steun aan Oekraïne (in miljoenen euro's)

Categorie	Begroting	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Cumulatief
Militaire steun	**Totaal**	**171**	**965**	**2.482**	**5.528**	**2.980**	**3.000**	**3.000**	**2.563**	**40**	**20**	**20.749**
	Buitenlandse Zaken	–	–	–	75	25	–	–	–	–	–	100
	Defensie (incl. DMF)	171	965	2.482	5.453	2.955	965	597	145	40	20	13.793
	Aanvullende Post	–	–	–	–	–	2.035	2.403	2.418	–	–	6.856
Niet-militaire steun	**Totaal**	**457**	**546**	**807**	**547**	**1.109**	**960**	**403**	**401**	**– 32**	**– 71**	**5.127**
	Buitenlandse Zaken (incl. BHO)	257	396	641	512	1.053	674	68	61	28	28	3.718
	Financiën	200	137	134	34	42	42	1	1	– 73	– 112	406
	Justitie en Veiligheid	–	–	3	–	14	13	13	13	13	13	82
	Aanvullende Post	–	–	–	–	–	231	321	326	–	–	878
	Overig (EZ, KGG, IenW, OCW)	–	13	30	–	–	–	–	–	–	–	43

Naast bovenstaande steun aan Oekraïne zijn er in EU-kader garanties en leningen verstrekt via de begroting van het Ministerie van Financiën.[15]

Categorie	Begroting	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Cumulatief
Garanties en leningen	**Totaal**	**100**	**1.277**	**5.443**	**– 1.412**	**5.940**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**11.348**
	Financiën	100	1.277	5.443	– 1.412	5.940	–	–	–	–	–	11.348

De Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
S.W. Sjoerdsma

[12] Netto uitgaven zijn uitgaven minus ontvangsten.
[13] Kamerstukken 36 915 V, nr. 6 en Kamerstuk 36 915 XVII, nr. 8
[14] Kamerstuk 36 045, nr. 296 (blz. 9).
[15] Dit zijn verplichtingenuitgaven die niet noodzakelijkerwijs tot kasuitgaven leiden.